विषय सूची

- पृष्ठभूमि १
- औपचारिक तथा विधिवत रुपमा नेपालमा बाली तथा पशुपन्छी बीमाको शुरुवात ... १
- बाली तथा पशुपन्छी बीमा अन्तर्गत बीमा गरिने बाली तथा पशुपन्छीहरु १
- बाली तथा पशुपन्छी बीमा कार्यमा संलग्न बीमा कम्पनीहरु १
- बाली तथा पशुपन्छी बीमा गराउने निकायहरु २
- बालीहरुको बीमा गराउँदा चाहिने क्षेत्रफल २
- बाली तथा पशुपन्छीको बीमा गराउँदा लाग्ने शुल्क (प्रिमियम) २
- कुन कुन बालीमा बीमा हुन्छ ? ३
- बालीहरुको बीमा गराउँदा वीमांक रकम आधार निकाल्ने तरिका ३
- बाली तथा पशुपन्छीको बीमा गराउँदा लाग्ने बीमा शुल्क (प्रिमियम) र नेपाल सरकारबाट दिइने अनुदान ३
- बीमा गरिएको बाली तथा पशुपन्छीहरुको क्षति (हानी नोक्सानी) भएमा प्राप्त हुने दाबी रकम ४
- बाली तथा पशुपन्छी बीमा सम्पर्क कार्यालयहरु ४
- बीमा प्रगति स्थिति ५
- कृषि बीमा अवसर र चुनौतिहरु ८
- कृषि बीमाले रक्षावरण गर्ने जोखिमहरु ९
- औसत उत्पादन लागत प्रति हेक्टर १५
- बाली तथा पशुपन्छी बीमा व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्नको लागि छनौट भएका जिल्ला तथा बीमा कम्पनीहरु ३१
- बाली तथा पशुपन्छी बीमामा दाबी विवाद सम्बन्धी हेर्ने निकाय ३२
- बाली तथा पशुपन्छी बीमा गर्ने कम्पनी, तोकिएको जिल्ला र सम्पर्क व्यक्तिहरुको नाम र सम्पर्क नम्बर ३३
- बाली तथा पशुपन्छी बीमा गर्ने बीमा कम्पनी र केन्द्रिय सम्पर्क व्यक्तिहरुको नाम र सम्पर्क नम्बर ३८
- बाली तथा पशुपन्छी बीमा सम्बन्धी महत्वपूर्ण जानकारी (सूचना) को स्रोत ४०
- कफी खेती बीमालेख ४१

बाली तथा पशुपन्छी बीमा

पृष्ठभूमि

कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा भएका जोखिम तथा अनिश्चितता कम गरी कृषकलाई कृषि व्यवसायतर्फ आकर्षण गर्न र कृषि क्षेत्रमा निजी तथा सहकारी लगानी बढाउन र लगानी सुरक्षित गर्न आवश्यक भएको छ । यो आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न नेपाल सरकारको शासकीय आर्थिक सुधारको तत्कालिन कार्ययोजना, २०६९ को कृषि क्षेत्र विकास सम्बन्धी बुँदा नं. ११ मा माछा, पशुपन्छी र कृषि उपजको व्यवसायिक उत्पादनमा जोखिम बीमा गरिदिने र सो बीमाको नेपाल सरकारले तोकिदिएको अनुदान समेत प्रदान गर्ने व्यवस्था रहेको छ ।

औपचारिक तथा विधिवत रुपमा नेपालमा बाली तथा पशुपन्छी बीमाको शुरुवात

नेपालमा औपचारिक तथा विधिवत रुपमा बाली तथा पशुपन्छी बीमा २०६९ साल माघ १ गते देखि शुरु भएको हो ।

बाली तथा पशुपन्छी बीमा अन्तर्गत बीमा गरिने बाली तथा पशुपन्छीहरु

कृषकहरुले खेती गरेका सम्पूर्ण बालीहरु (खाद्यान्न बाली, दलहन बाली, फलफुल बाली, तरकारी बाली, मसला बाली, तेलहन बाली, च्याउ आदि), पालेका पशुपन्छी, मौरी र माछाहरुको बीमा हुन्छ । यसका साथै बीमा समितिबाट बीमालेख जारी गरी तोकिएको अन्य बाली तथा पशुपन्छीको समेत बीमा हुन्छ ।

बाली तथा पशुपन्छी बीमा कार्यमा संलग्न बीमा कम्पनीहरु

बीमा समितिमा दर्ता भएका २० वटा निर्जिवन बीमा कम्पनीहरु यस कार्यमा संलग्न छन् । कृषक समुदायमा बीमा कम्पनीहरुको सहज पहुँच

पुर्याउने तथा बाली तथा पशुपन्छी बीमा व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्नका लागि बीमा समितिद्वारा हरेक कम्पनीहरुलाई ३ देखि ५ वटा जिल्लाहरु कार्यक्षेत्रको रुपमा तोकिएको छ। बीमा समितिद्वारा कार्यक्षेत्र तोकिएका कम्पनीहरुलाई अन्य जिल्लाहरुमा बाली बीमा गर्न बन्देज हुने छैन।

बाली तथा पशुपन्छी बीमा गराउने निकायहरु

बाली तथा पशुपन्छी बीमा प्रचलित कानून बमोजिम बीमा अभिकर्ताको आधारभुत तालिम लिई बीमा समितिबाट अभिकर्ताको लाइसेन्स (अनुमति पत्र) प्राप्त व्यक्ति, संगठित संस्था, समूह आदि मार्फत गराउन सकिन्छ।

बालीहरुको बीमा गराउँदा चाहिने क्षेत्रफल

बालीहरुको बीमा गराउँदा तराईमा कम्तीमा १ कठ्ठा जमिनमा खेती गरिएको र पहाड तथा उच्च पहाडमा कम्तीमा आठ आना (आधा रोपनी) जमिनमा खेती गरिएको हुनु पर्दछ।

बाली तथा पशुपन्छीको बीमा गराउँदा लाग्ने शुल्क (प्रिमियम)

बाली तथा पशुपन्छीको बीमा गराउँदा लाग्ने बीमा शुल्क हरेक बाली तथा पशुपन्छी बीमा लेखमा तोकिए अनुसार हुनेछ। विभिन्न बाली तथा पशुपन्छीहरुको बीमा शुल्क यस प्रकार रहेको छ।

बाली तर्फ	पशुपन्छी तर्फ
▪ सम्पूर्ण बालीहरुको उत्पादन लागतको ५ प्रतिशत ▪ माछाको २ प्रतिशत ▪ माछाको पोखरीको १ प्रतिशत (सम्पुष्टि)	▪ सम्पूर्ण पशुपन्छीहरुको ५ प्रतिशत ▪ ब्रोइलर कुखुराको हकमा (प्रति ब्याच) १.२५ प्रतिशत

कुन कुन बालीमा बीमा हुन्छ ?

क्र.सं.	उत्पादन लागतमा बीमा हुने बालीहरु (Cost of production)	उत्पादन मूल्यमा बीमा हुने बालीहरु (Product value)	दुवैमा बीमा गर्न सकिने बालीहरु
१	तरकारी खेती	अन्नबाली बीउ उत्पादन	माछापालन
२	धान बाली	चैते धान बाली	
३	फलफूल खेती	अदुवा खेती	
४	आलु	बेसार खेती	
५	केरा	तरकारी खेती	
६	मौरीपालन	चिया	
७	च्याउ खेती	कफी	
८	अलैची		

बालीहरुको बीमा गराउँदा वीमांक रकम आधार निकाल्ने तरिका

बालीहरुको बीमा गराउँदा उत्पादन लागतको आधारमा हुने बीमाको हकमा वीमाङ्क रकम कृषि तथा पशुपन्छी विकास मन्त्रालयले उपलब्ध गराएको उत्पादन लागतको अधिनमा रही सम्बन्धित मातहतका कार्यालयले उपलब्ध गराएको उत्पादन लागत (खेती खर्च) को आधारमा हुनेछ भने उत्पादनको आधारमा हुने बीमाको हकमा बीमा लेखमा व्यवस्था भए बमोजिम वीमाङ्क रकम कायम हुनेछ र सोही अनुसार बीमा गरिन्छ ।

बाली तथा पशुपन्छीको बीमा गराउँदा लाग्ने बीमा शुल्क (प्रिमियम) र नेपाल सरकारबाट दिइने अनुदान

कृषकहरुले बाली तथा पशुपन्छीहरुको बीमा गराउँदा लाग्ने बीमा शुल्क (प्रिमियम) को ७५ प्रतिशत नेपाल सरकारबाट अनुदान प्राप्त हुन्छ ।

बीमा गरिएको बाली तथा पशुपन्छीहरुको क्षति (हानी नोक्सानी) भएमा प्राप्त हुने दाबी रकम

बीमा गरिएको कृषिजन्य बस्तु पशुपन्छी आदि पूर्ण क्षति भएमा बीमाङ्क रकमको ९० प्रतिशत र आंशिक क्षति भएमा क्षतिको प्राविधिकको मूल्याङ्कन तथा बीमा लेखमा उल्लेख भए अनुसारको रकम प्राप्त हुन्छ ।

बाली तथा पशुपन्छी बीमा सम्पर्क कार्यालयहरु

बाली तथा पशुपन्छी बीमा गराउन सम्बन्धित जिल्लाको कृषि ज्ञान केन्द्र, भेटेरीनरी अस्पताल तथा पशु विज्ञ केन्द्र, प्रदेश स्तरका विभिन्न निकायहरु र स्थानीय स्तरमा सम्बन्धित महानगरपालिका, उप महानगरपालिका, नगरपालिका, गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयमा रहेका कृषि पशु प्राविधिकहरु र तोकिएको बीमा कम्पनी वा अन्य २० वटा निर्जिवन कम्पनीहरुसँग सम्पर्क राख्नुपर्दछ ।

बीमा प्रगति स्थिति

आ.व. २०७०/०७१ देखि २०७४/०७५ सम्म बाली तथा पशुपन्छी बीमाको प्रगति स्थिति

क्र.सं.	आ.व.	बाली र पशुपन्छी बीमा		बाली र माछा बीमा	
		बीमाङ्क रकम (रु. लाखमा)	बीमाङ्कको वृद्धि प्रतिशत	बीमाङ्क रकम (रु. लाखमा)	बीमाङ्कको वृद्धि प्रतिशत
१	२०७०/०७१	६२५४	-	३१९	
२	२०७१/०७२	३१८०६	४०९	३१५२	८००
३	२०७२/०७३	६०३८४	८९	७२८७	१३१
४	२०७३/०७४	९२०९२	५२	१३३९६	८४
५	२०७४/०७५	१३२१००	४५	२०५३७	५४

२०७०/०७१ देखि २०७४/०७५ सम्म बाली तथा पशुपन्छी बीमा गर्दा संकलित बीमा शुल्क अनुदान प्रगति

क्र.सं.	आ.व.	बाली र पशुपन्छी बीमा		बाली र माछा बीमा	
		संकलित बीमा शुल्क (रु. लाखमा)	नेपाल सरकारको ७५% अनुदान (रु. लाखमा)	संकलित बीमा शुल्क (रु. लाखमा)	नेपाल सरकारको ७५% अनुदान (रु. लाखमा)
१	२०७०/०७१	३०१	२३२		५.०

क्र. सं.	आ.व.	बाली र पशुपन्छी बीमा		बाली र माछा बीमा	
		संकलित बीमा शुल्क (रु. लाखमा)	नेपाल सरकारको ७५% अनुदान (रु. लाखमा)	संकलित बीमा शुल्क (रु. लाखमा)	नेपाल सरकारको ७५% अनुदान (रु. लाखमा)
२	२०७१/०७२	१४२४	१२०५	११७	८८.०
३	२०७२/०७३	२७८७	२०९०	२८०	२१०.०
४	२०७३/०७४	४२३७	३१९७	४९२	३६९.०
५	२०७४/०७५	५७२७	४२९५	५२३	३९२.०

२०७०/०७१ देखि २०७४/०७५ सम्म बाली तथा पशुपन्छी बीमा गर्दा संकलित बीमा शुल्क र दाबी रकमको प्रगति

क्र. सं.	आ.व.	बाली र पशुपन्छी बीमा			बाली र माछा बीमा		
		संकलित बीमा शुल्क (रु. लाखमा)	दाबी रकम (रु. लाखमा)	दाबी रकमको प्रतिशत	संकलित बीमा शुल्क (रु.लाखमा)	दाबी रकम (रु. लाखमा)	दाबी रकमको प्रतिशत
१	२०७०/०७१	३०१	१२९	४३			
२	२०७१/०७२	१४२४	६१६	४३	११७	१९.०	१६
३	२०७२/०७३	२७८७	१५९५	५७	२८०	११०	४०

क्र. सं.	आ.व.	बाली र पशुपन्छी बीमा			बाली र माछा बीमा		
		संकलित बीमा शुल्क (रु. लाखमा)	दाबी रकम (रु. लाखमा)	दाबी रकमको प्रतिशत	संकलित बीमा शुल्क (रु.लाखमा)	दाबी रकम (रु. लाखमा)	दाबी रकमको प्रतिशत
४	२०७३/०७४	४२३७	२५५८	६०	४९२	२६२	५३
५	२०७४/०७५	५७२७	२४७७	५७	५२३	३६४	७०

२०७०/०७१ देखि २०७४/०७५ सम्म बाली तथा पशुपन्छी बीमा गर्ने कृषक संख्या

क्र. सं.	आ.व.	बाली र पशुपन्छीमा बीमा गर्ने जम्मा कृषक संख्या कुल बीमालेख	बाली र माछामा बीमा गर्ने जम्मा कृषक संख्या
१	२०७०/०७१	१७५८	१४७
२	२०७१/०७२	९१८१	५५५
३	२०७२/०७३	२७५५७	१८२९
४	२०७३/०७४	७५२८८	१५३७
५	२०७४/०७५	६५९०८	१९३५

कृषि बीमा अवसर र चुनौतिहरु

अवसरहरु

- विगत ६ वर्षको अवधिमा बीमामा उत्साहप्रद ढंगले प्रगति भएको छ ।
- उत्पादन लागत र उत्पादन मूल्य दुबैमा बीमा गराउन सकिने अवस्था ।
- सबै प्रदेश र स्थानीय तहमा कृषि बीमा गराउनका लागि माग बढिरहेको छ ।
- नयाँ प्रविधिको प्रयोगसंगै बीमा गर्ने आवश्यकता महसुस हुँदै गएको ।
- सबै प्रदेश र जिल्लामा कृषि बीमा गराउने बीमा कम्पनीहरुको उपस्थिति रहेको ।
- मौसमी बाली तथा बहुबर्षीय बालीहरुमा बीमा लेख जारी भएको अवस्था ।
- नेपाल सरकारले विगत ६ वर्षदेखि निरन्तर बीमा प्रिमियममा ७५ प्रतिशत अनुदान दिने ब्यवस्था गरेको ।

चुनौतिहरु

- कृषकहरुमा जोखिम सुरक्षा गर्नु पर्दछ भन्ने चेतना र लगानी क्षमता अभिवृद्धि गर्नुपर्ने ।
- बीमा कार्यमा कृषक र बीमकको समन्वय र सहकार्यको खाँचो देखिएको ।
- सबै स्थानीय तहमा बीमा कम्पनीको उपस्थिति र कृषकहरुको पहुँच पुऱ्याउनु पर्ने आवश्यकता देखिएको ।

- बीमा गराउने प्राविधिक र अभिकर्ताको क्षमता विकास गर्नु पर्ने, प्रोत्साहनको खाँचो ।
- सबै बालीहरुको यथार्थ लागत अनुमान र बीमा लेखको तयारी हुनु पर्दछ ।
- कम्पनी, अभिकर्ता र कृषकहरुको बिचमा सामञ्जस्यता, समन्वय र विश्वासको वातावरण हुनु पर्दछ ।
- कृषकको तर्फबाट बीमा मागमा कमी देखिएको छ ।
- कमजोर सूचना प्रणाली ।
- बीमा गराउनका लागि अपरिहार्य बालीहरु कुन कुन हुन, पहिचान हुन आवश्यक ।
- दाबी प्रकृया झण्झटिलो, महङ्गो र बढि समय लाग्ने भएको कृषकहरुको गुनासो रहेको छ ।
- सबै प्रकृतिका जोखिमहरुलाई कृषि बीमाले समेट्न नसकेको ।
- जग्गाको स्वामित्वको कारणले बीमा गर्न चाहने कृषकहरुलाई समेट्न नसकिएको ।
- केही बालीको बीमालेखमा समावेश बुँदाहरु र बास्तविक रुपमा बीमा गर्ने कार्यमा तालमेल नदेखिएको ।जस्तै केरा बालीमा बीमा गर्दा बीमा लेखले समेटेको भन्दा बढि केराको बोटमा दाबी हुने गरेको बीमा कम्पनीहरुको गुनासो ।

कृषि बीमाले रक्षावरण गर्ने जोखिमहरु

- आगलागी ,चटयाङ
- भूकम्प
- बाढी, डुवान, खडेरी
- पहिरो, भूस्खलन

- आँधिबेहरी, असिना, हिऊँ वा तुषारो,
- आकस्मिक दुर्घटनाजन्य बाह्य कारणहरु (जंगली जनावरले हुने नोक्सानी)
- किरा तथा रोगबाट हुने हानि-नोक्सानी
- बिषादीबाट हुने नोक्सानी (माछा)
- अन्य बाली बिशेष अनुसारको जोखिमहरु

१. बाली बीमा गर्नु पूर्व कृषकले ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु

- बाली बीमा गर्न आवश्यक हो वा होइन, प्राविधिक संग परामर्श गर्ने ।
- तपाईंले खेती गर्दा प्राविधिक सहयोग कहाँबाट पाउनु हुन्छ यकिन गर्ने । बालीमा समस्या देखिने बित्तिकै प्राविधिक सेवाको खाँचो पर्दा कहाँ सम्पर्क गर्ने, स्थलगत परामर्शका लागि प्राविधिक आउन सक्ने कुराको सुनिश्चित गर्नुहोस् ।
- सकेसम्म बाली बीमाका लागि अन्य छिमेकी तथा समूह संग सल्लाह गरी संग संगै बीमा गरौं ।
- तपाईंलाई पायक पर्ने र जिम्मेबारी पाएको बीमा कम्पनी कुन हो, बीमा गर्नु पूर्व कम्पनी संग बसेर छलफल गर्नुहोस् ।
- बीमा गर्दा सम्भावित जोखिम आउन सक्ने कुरामा मात्र बीमा गरौं, प्राय गरी लगाइएको बालीमा बढि जोखिम देखिन सक्छ त्यसैले टनेल वा प्लास्टीक घर, आइरन फ्रेम वा अन्य पूर्वाधारको बीमा गराई रहनु पर्दैन। बाली लगायत पूर्वाधारको बीमा गर्दा बीमा शुल्क (Premium) बढि तिर्नु पर्ने हुन्छ ।तर हावा हुरीको सम्भावना छ भने प्लास्टीक छानोलाई पनि बीमा पोलिसीमा समावेश गर्दा उपयुक्त हुन्छ ।

- बीमा कम्पनीले राखे शर्तहरु पालना गर्न सकिन्छ वा सकिंदैन?
- खेती सम्बन्धी तालिम लिनु भएको छैन भने पहिले तालिम लिनुहोस् र अनुभव हांसिल गर्नुहोस् ।
- खेती गर्ने माटोको अवस्था कस्तो छ, माटो जँचाई आवश्यक सुधार गर्नुहोस् ।
- बीउ, मल, सुक्ष्म तत्व, सिंचाई, विषादि लगायत उत्पादन प्रविधिका बारेमा राम्ररी जानकारी लिनुहोस् ।
- सूचिकृत बीउ, मल, विषादि मात्र प्रयोग गर्नुहोस् ।
- बीमा भनेको जोखिम न्यूनिकरणको एउटा उपाय मात्र हो, लगानी वा उत्पादनको सुरक्षा हो । तपाईंले कमाउने मुनाफा बीमाले समेट्दैन त्यसैले उत्पादनका हरेक तहमा तपाईंको मिहेनत र प्राविधिक रेखदेख सर्वोपरि हुन्छ ।

२. बीमा गरिसकेपछि कृषकले के के गर्ने ?

- खेती शुरु गर्दा देखि नै आफूले गरेका सबै खर्चको विवरण डायरी वा कापीमा नोट गरी राखे ।प्राविधिकले कुन मितिमा अनुगमन गरेको छ, मल, सुक्ष्म तत्व, सिंचाईकहिले कहिले प्रयोग गरेको हो मिति, समय र विधि समेत खुलाई नोट गर्ने ।
- प्रत्येक हप्ता बालीको फोटो खिची राखे ।
- प्राविधिकको सुझाव अनुसार बालीको उचित रेखदेख गर्ने ।
- शिफारिस मात्रामा मल जल गर्ने, झारपात हटाउने, उकेरा लगाउने, गोडमेल गर्ने, सुक्ष्म तत्वर विषादि प्रयोग गर्ने ।
- प्राविधिकलाई स्थलगत अनुगमन गराउने ।
- थप प्राविधिक सुझावहरु अवलम्बन गर्ने ।

- प्रारम्भिक चरणमा देखिने सामान्य समस्या भनेर त्यतिकै नबस्ने कारण पत्ता लगाई सावधानी अपनाउन शुरु गर्ने ।
- जटिल समस्या देखिन शुरु भएको छ भने सम्बन्धित बीमक तथा प्राविधिकलाई जानकारी गराई प्रयोगशाला परिक्षण आवश्यक पर्छ भने सो समेत गराउने । संग संगै रोकथाम र नियन्त्रणका उपायहरु अपनाउदै जाने ।

३. बाली बीमा दाबी गर्दा कृषकले ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु

- बाली नोक्सानी हुनासाथ सम्भव भए सम्म तत्कालै र तत्कालै सम्भव नभएमा ३ दिन भित्रमा लिखित रुपमा आफैले वा सदस्य संस्था मार्फत बीमकलाई जानकारी लिनु पर्दछ ।
- आफूले क्षति न्यूनिकरणकालागि गरेको प्रयासलाई प्रमाणको रुपमा राख्ने ।
- उत्पादनका विभिन्न चरणमा खिचिएका फोटोहरु र क्षति भए पश्चात खिचिएका फोटोहरुलाई प्रमाणको रुपमा राख्ने ।
- प्राविधिक तथा बीमा कम्पनीले प्रमाण पेश गर्न भनेपछि १५ दिन भित्रमा सक्कल बीमा लेख, क्षति वा हानि नोक्सानीको प्रमाण पत्र तथा प्राविधिक प्रतिवेदन, गाँउ पालिका वा नगर पालिकाको शिफारिस पत्र, सर्जमिन मुचुल्का र पूर्ण रुपमा भरिएको दाबी फारम बीमा कम्पनीलाई बुझाउनु पर्दछ ।

४. बाली बीमा गर्दा प्राविधिकले ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु (Underwriting considerations)

- कृषकले कस्तो जग्गामा खेती गर्दै छ । त्यो जमीन कुनै विशिष्ट बालीको लागि उपयुक्त हो वा होइन?

- कति क्षेत्रफलमा खेती गरिंदैछ?
- बीमा गरिने बालीको माग र आपूर्तिको अवस्था कस्तो छ? उपभोक्ताको रुचि?
- श्रोत साधानको उपलब्धताको अवस्था कस्तो छ? सिंचाइ, मल, बीउ, औजार आदि ।
- कुन जातको बाली लगाउदै छ ? बाली लगाउने क्षेत्रको Layout कसरी गरेको छ?
- सुरक्षाका उपायहरु के के गरिएको छ ? जंगलीजनावर, चोरीको सम्भावना, खोला, पहिरो आदि ।
- छर छिमेकमा उ एक्लै खेती गर्दै छ कि अन्यले पनि गरिरहेका छन?
- कुनै संस्थाको अनुदान हो वा शत प्रतिशत आफ्नै लगानी हो?
- खेती गर्न कतैबाट तालिम, सीप पाएको छ वा छैन? कृषकको अनुभव?
- प्रविधि तथा प्राविधिकको पहुँच कस्तो छ?
- Motivation indicators of farmers, Family support, other support etc.
- जग्गा तयारीको अवस्था, मलखादको शिफारिस मात्रा, तथा सिंचाईको शिफारिस मात्रा प्रयोग गर्ने नगर्ने प्रतिबद्धता ?
- सूचिकृत बीउ हो कि होइन? Open varieties or Hybrid?
- बीमा गरिने कार्य उत्पादन लागत (Cost of production) मा आधारित हो कि उत्पादन मूल्यमा (Product value?)

५. बाली बीमा दावी गर्दा प्राविधिक वा अनुगमनकर्ताले ध्यान दिनु पर्ने कुराहरु (Claim considerations)

- कृषकले कति क्षेत्रफलमा खेती गरेको छ ? बीमा लेखमा कति उल्लेख छ तुलना गर्ने

- क्षति भएको कति दिन पछि सरोकारवालालाई जानकारी गरेको छ ?
- कस्तो प्रकृतिको क्षति हो सो को यकिन गर्ने ।
- रोग किरा, मलखादको कमी सुक्ष्मतत्वको कमी, सिंचाई, बीउ, माटो आदिको कारणलेक्षति भएको हो भने प्राविधिकले दिएको सुझाव कार्यान्वयन गरेको नगरेको यकिन गर्ने ।
- कृषकले अपनाएका समाधानका प्रयासहरुका प्रमाणहरु के के राखेको छ ? के के छैन ?
- क्षति पूर्वको तस्वीर र क्षति पश्चातको तस्वीर तुलना गर्ने ।
- प्राविधिक र बीमा कम्पनी बसेर बाझिएका कुराहरुमा छलफल गर्ने ।
- Moral hazard भए नभएको एकीन गर्ने ।
- छिमेकी तथा परिवारका अन्य सदस्यले के भन्छन?
- बीमा कम्पनीले दिएका शर्तहरु पालना गरे नगरेको?
- प्राविधिकले दिएको प्रतिवेदन संग कृषकको भनाई मिल्छ कि मिल्दैन ?
- उत्पादन लागत वा उत्पादन मूल्यको आधार दाबी गरिएको रकम घटी बढी वा बराबर?
- घटना स्थलमा पुग्दा प्रमाणहरु सुरक्षित छन वा नष्ट भइसकेका छन् ?
- सबै प्रमाणहरुको आधारमा प्राविधिकले बाली हानि नोक्सानीको प्रमाण पत्र सम्बन्धित कृषकलाई उपलब्ध गराउने ।
- कृषकले क्षति भयो भनेर जानकारी गराएको ४८ घण्टा भित्र बीमक वा निजको प्रतिनिधि क्षति भएको स्थानको अनुगमन तथा जाँचबुझ गर्नु पर्दछ ।

औसत उत्पादन लागत प्रति हेक्टर

बाली	क्षेत्र	परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	आधार जिल्ला
दाल बाली (Pulses)					
मसुरो (Lentil)	तराई	८०७६७.२९	५७७.६८	८१३४४.९७	बाँके
	हिमाल	८७६७१	५६८.५६	८८२४०.०३	सिन्धुपाल्चोक
अरहर (Pigeon Pea)	तराइ	८३६७३.१४	५८५.८१	८४२५८.९५	बाँके
मास (Black gram)	तराई	९११८६.०७	६५८.८८	९१८४४.९५	महोत्तरी
	पहाड	८८७६४.१७	५४८.४२	८९३१२.५९	गोर्खा
	हिमाल	८६३०२.१	६३५.७६	८६९३७.८६	ताप्लेजुङ
राज्मा (Kidney Beans)	तराई	९८७७१.१७	६४६.८३	९९४१८	कपिलबस्तु
	पहाड	१०५७२७	६०४.५८	१०६३३१.५८	बाग्लुङ
	हिमाल	८५३४०.१८	६२३.५८	८५९६३.७६	दार्चुला
तेलहन बाली (Oilseeds Crops)					
बदाम (Groundnut)	तराई	१३९३९४.०२	६३१.११	१४००२५.१३	दाङ
तोरी (Mustard)	तराई	६८४३४.२३	६२०.९३	६९०५५.१६	दाङ
	पहाड	६६५९९.४	५५८.५८	६७१५७.९८	गुल्मी
	हिमाल	६२७४१.८१	६२८.५८	६३३७०.३९	ताप्लेजुङ

बाली	क्षेत्र	परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	आधार जिल्ला
सर्स्यु (Yellow Mustard)	तराई	६१६७२.०४	६४६.९३	६२३१८.९७	झापा
	पहाड	७२२३१.६७	६४६.९३	७२८७८.६	लम्जुङ
तिल (Sesame)	तराई	५१४४०.६९	६६०.८७	५२१०१.५६	बारा
	पहाड	५५६९३.६३	६१८.८७	५६३१२.५	लम्जुङ
मसला बाली (Spices Crops)					
खुर्सानी (Chilly)	तराई	१७८२०६.१२	५८०.१९	१७८७८६.३१	कन्चनपुर
	पहाड	१७३४२१.३४	६३४.७९	१७४०५६.१३	नुवाकोट
	हिमाल	१७६७५६.२३	६४५.१	१७७४०१.३३	सिन्धुपाल्चोक
लसुन (Garlic)	तराई	२३४९५२.१	६४६.७६	२३५५९८.८६	रुपन्देही
	पहाड	३०७४६२.७	६०५.६३	३०८०६८.३३	ललितपुर
अदुवा (Ginger)	तराई	३३६७५८.९९	६०५.५	३३७३६४.४९	दाङ
	पहाड	३१८३३२	६०६	३१८९३८	डोटी
प्याज (Onion)	तराइ	१५०२८३.२१	६३८.६	१५०९२१.८१	बर्दिया
	पहाड	१४९८८०.०६	५९०.४४	१५०४७०.५	काभ्रेपलान्चोक
बेसार (Turmeric)	पहाड	२४८६३५.६७	६०४	२४९२३९.६७	डोटी

बाली	क्षेत्र	परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	आधार जिल्ला
खाद्यान्न (Cereal)					
धान (Paddy)	तराई	७९२६६.१४६	९०६.५६	८०१७२.७०६	सिराहा
	पहाड	१००२७५.८१	९५६.५६	१०१२३२.३७	काठमाण्डौ
	हिमाल	८४९३१.१९	९५६.५६	८५८८७.७५	सिन्धुपाल्चोक
चैते धान (Spring Paddy)	तराई	८२४९०.१२	९११.५६	८३४०१.६८	मोरङ
	पहाड	७६२३३.०९	७०६.५६	७६९३९.६५	नुवाकोट
गहुँ (Wheat)	तराई	७२८१८.६७	१०५६.५६	७३८७५.२३	मोरङ
	पहाड	८४९२४.३२	७०६.५६	८५६३०.८८	भक्तपुर
	हिमाल	७१९१४.९०	७४६.५६	७२६६१.४६	संखुवासभा
मकै (Maize)	तराई	७३७६६.५९	१००६.५६	७४७७३.१५	झापा
	पहाड	७५०५०.३५	९५६.५६	७६००६.९१	सुर्खेत
	हिमाल	७०४११.३५	९१६.५६	७१३२७.९१	ताप्लेजुङ
कोदो (Millet)	पहाड	८१२८५.१३	१००६.५६	८२२९१.६९	गोर्खा
	हिमाल	८१३२६.३४	११०६.५६	८२४३२.९	सिन्धुपाल्चोक

बाली	क्षेत्र	परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	आधार जिल्ला
तरकारी (Vegetable)					
आलु (Potato)	तराई	२६०७०१.९९	८५६.५६	२६१५५८.५५	सिराहा
	पहाड	२७६७५४.२९	९०६.५६	२७७६६०.८५	कास्की
	हिमाल	२७६८४०.४१	८३१.५६	२७७६७१.९७	सिन्धुपाल्चोक
फुलगोभी (Cauliflower)	तराई	२१४९९९.७३	११०६.५६	२१६१०६.२९	रुपन्देही
	पहाड	२५८५०३.४८	१२२७.५६	२५९७३१.०४	ललितपुर
बन्दगोभी (Cabbage)	तराई	१८८३७०.१५	११२६.५६	१८९४९६.७१	कन्चनपुर
	पहाड	२२९२३३.२९	९३६.५६	२३०१६९.८५	काभ्रेपलान्चोक
करेला (Bitterguard)	तराइ	१५०४८१.४३	६५१.५६	१५११३२.९९	सुनसरी
	पहाड	१७९३९३.९७	१०५६.५६	१८०४५०.५३	काभ्रेपलान्चोक
काक्रा (Cucumber)	तराई	१७६७६२.५८	९२६.५६	१७७६८९.१४	सर्लाही
	पहाड	२३८६४३.२८	७७६.५६	२३९४१९.८४	कास्की
मुला (Radish)	पहाड	१९६५९७.३६	१०१८.५६	१९७६१५.९२	सल्यान

बाली	क्षेत्र	परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	आधार जिल्ला
टमाटर (Tomato)	तराई	२६६५२९.४१	४९८.८६	२६७०२८.२७	पर्सा
	पहाड	२९१९८७.८५	३९४०.५६	२९५९२८.४१	ललितपुर
भान्टा (Brinjal)	तराई	२०५३६४.८	१०५६.५६	२०६४२१.३६	बर्दिया
भेडे दुर्सानी (Capsicum)	तराई	१८४५०५	७८६.५६	१८५२९१.५६	मोरङ
	पहाड	२६९००९.६८	१००६.५६	२७००१६.२४	काठमाण्डौ
च्याउ (Mushroom)	पहाड	४९४९३.६	७६०	५०२५३.६	काठमाण्डौ

फलफुल (Fruits)	क्षेत्र	पहिलो वर्ष			दोस्रो वर्ष			आधार जिल्ला
		परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	
सुन्तला (Mandarine Orange)	पहाड	१३९२७६.३६२	२०७५	१४१३५१.३६२	१०२४३०.८	२१२५	१०४५५५.८	लम्जुङ
जुनार (Sweet Orange)	पहाड	१२७५८२.८४५	२०६५	१२९६४७.८४५	९५१८२.५	२११५	९७२९७.५	गुल्मी
स्याउ (Apple)	हिमाल	१५७६९६	२०७५	१५९७७१	१०८६४०	२१२५	११०७६५	जुम्ला

फलफुल (Fruits)	क्षेत्र	पहिलो वर्ष			दोस्रो वर्ष			आधार जिल्ला
		परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	
आँप (Mango)	तराई	१२२५२७.४४	२४००	१२४९२७.४४	९२४६६.६४	२४५०	९४९१६.६	दाङ
	पहाड	१२४१३३.९६८	२३५०	१२६४८३.९६८	९४१९२.०	२४००	९६५९२.०	डडेलधुरा
लिची (Litchi)	तराई	१२५८३५.९२	२४००	१२८२३५.९२	१००९६६.३२	२४५०	१०३४१६	कपिलबस्तु
	पहाड	१२५९६३.८२४	२३७५	१२८३३८.८२४	१००१४४.०१६	२४२५	१०२५६९	धनकुटा
किवी (Kiwi)	पहाड	३९९७४६.५९२	२५५०	४०२२९६.५९२	१४१४७७.५०४	२७००	१४४१७८	पर्वत
	हिमाल	३५७१९३.२	३५००	३६०६९३.२	१२७६०२.७२	३६७५	१३१२७८	दोलखा
केरा (Banana)	तराई	१८०३४६.६५६	२०१०	१८२३५६.६५६	१२७९०५.८३६८	२१६०	१३००६६	मोरङ
	पहाड	१६९९०६.२४	२०२५	१७१९३१.२४	१२२५२९.६८	२१२५	१२४६५५	धादिङ्ग
कागती (Lime)	पहाड	१२९३०२.७९	२०६५	१३१३६७.७९	९१९६३.५	२११५	९४०७८.५	दैलेख

औद्योगिक बाली (Commercial crops)	क्षेत्र	स्थापना वर्ष			औसत तेस्रो वर्ष			आधार जिल्ला
		परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	
चिया (Tea)	तराई	६६३५६६.६४	७२२.४५	६६४२८९.०९	१३६१७५.०८	७५८.५७	१३६९३४	झापा
	पहाड	४९५८४३.३२	७५५.४५	४९६५९८.७७	१३३५८५.०४	७९३.२२	१३४३७८	इलाम
कफी (Coffee)	पहाड	४१४०३२.३२	६४७.६	४१४६७९.९२	१५७८७९.६७	६७९.९८	१५८५६०	स्याङजा

औद्योगिक बाली (Commercial crops)	क्षेत्र	औसत ४ - ५ वर्ष			औसत ६ - १५ वर्ष			आधार जिल्ला
		परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	
चिया (Tea)	तराई	१७४१३६	७९६.५	१७४९३३	२१९७०९	८७६.२	२२०५८५	झापा
	पहाड	१७०६३१	८३२.९	१७१४६४	२१५८५३	९१६.२	२१६७६९	इलाम
कफी (Coffee)	पहाड	१६६७०६	७१४	१६७४२०	१६३०९०.६६	७८५.३८	१६३८७६.०४	स्याङजा

औद्योगिक बाली (Commercial crops)	क्षेत्र	१-३ वर्ष			आधार जिल्ला
		परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	
अलैंची (Cardamom)	पहाड	३५७९५४.४६	७१४	३५८६६८.४६	धनकुटा

औद्योगिक बाली (Commercial crops)	४ - ५ वर्ष			६ वर्ष पछि		
	परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)	परिवर्तनीय लागत रु. (Variable Cost)	स्थिर लागत रु. (Fixed Cost)	कुल लागत रु. (Total Cost)
अलैंची (Cardamom)	२४८४२०.९७	७८५.४	२४९२०६	२६३१५८	८६३.९	२६४०२२

स्रोतः बजार अनुसन्धान तथा तथ्यांक व्यवस्थापन कार्यक्रम, हरिहरभवन, ललितपुर

फलफूल बाली	v 1 cost	v 2 cost	परिवर्तनीय लागत (Variable Cost)	स्थिर लागत (Fixed Cost)	कुल लागत (Total Cost)
सुन्तला					
दार्चुला	१,२३,६४९.९	१३,६०१.५	१,३७,२५१.४	२,०७५.०	१,३९,३२६.४
तनहुँ	१,१८,६३६.६	१३,०५०.०	१,३१,६८६.६	२,२००.०	१,३३,८८६.६
पाँचथर	१,२१,९७०.९	१३,४१६.८	१,३५,३८७.७	२,२००.०	१,३७,५८७.७
डडेलधुरा	१,१९,६४२.३	१३,१६०.७	१,३२,८०३.०	२,२००.०	१,३५,००३.०
रोल्पा	१,२२,६१०.९	१३,४८७.२	१,३६,०९८.१	२,२२५.०	१,३८,३२३.१
प्युठान	१,१६,२६४.५	१२,७८९.१	१,२९,०५३.६	२,०७५.०	१,३१,१२८.६
चितवन	१,२२,४९२.०	१३,४७४.१	१,३५,९६६.१	२,१००.०	१,३८,०६६.१
लम्जुङ	१,२५,४७४.२	१३,८०२.२	१,३९,२७६.४	२,०७५.०	१,४१,३५१.४
डोटी	१,२१,८४५.२	१३,४०३.०	१,३५,२४८.२	२,०७५.०	१,३७,३२३.२
इलाम	१,१७,७६०.९	१२,९५३.७	१,३०,७१४.६	२,०७५.०	१,३२,७८९.६
भोजपुर	१,१६,९६९.९	१२,८६६.७	१,२९,८३६.६	२,०५०.०	१,३१,८८६.६
अर्गाखाँची	१,१९,६५६.९	१२,१६२.३	१,३१,८१९.२	२,०७५.०	१,३३,८९४.२
जुनार					
सिन्धुली	१,१३,८६४.०	१२,५२५.०	१,२६,३८९.०	२,०७५.०	१,२८,४६४.०
रामेछाप	१,११,२१५.५	१२,२३३.७	१,२३,४४९.२	२,०७७.०	१,२५,५२६.२

फलफूल बाली	v 1 cost	v 2 cost	परिवर्तनीय लागत (Variable Cost)	स्थिर लागत (Fixed Cost)	कुल लागत (Total Cost)
गुल्मी	१,१४,९३९.५	१२,६४३.३	१,२७,५८२.८	२,०६५.०	१,२९,६४७.८
स्याउ			०.०		०.०
जुम्ला	१,४०,८००.०	१६,८९६.०	१,५७,६९६.०	२,०७५.०	१,५९,७७१.०
मुस्ताङ्ग	१,३३,८७०.०	१६,०६४.४	१,४९,९३४.४	२,०७५.०	१,५२,००९.४
सोलुखुम्बु	१,३५,८९०.०	१६,३०६.८	१,५२,१९६.८	२,०५०.०	१,५४,२४६.८
हुम्ला	१,३७,६४०.०	१६,५१६.८	१,५४,१५६.८	२,०७५.०	१,५६,२३१.८
आँप					
डडेलधुरा	१,१०,८३३.९	१३,३००.१	१,२४,१३४.०	२,३५०.०	१,२६,४८४.०
सिराहा	१,०५,५२०.२	१२,६६२.४	१,१८,१८२.६	२,४००.०	१,२०,५८२.६
झापा	१,०८,३७५.६	१३,००५.१	१,२१,३८०.७	२,३७५.०	१,२३,७५५.७
डोटी	१,०९,५७२.७	१३,१४८.७	१,२२,७२१.४	२,४००.०	१,२५,१२१.४
मकवानपुर	१,०६,१७०.९	१२,७४०.५	१,१८,९११.४	२,३७५.०	१,२१,२८६.४
उदयपुर	१,०८,९५६.४	१३,०७४.८	१,२२,०३१.२	२,४००.०	१,२४,४३१.२
दाङ्ग	१,०९,३९९.५	१३,१२७.९	१,२२,५२७.४	२,४००.०	१,२४,९२७.४
धनुषा	१,०६,९९५.०	१२,८३९.४	१,१९,८३४.४	२,४००.०	१,२२,२३४.४
सर्लाही	१,०८,४४४.३	१३,०१३.३	१,२१,४५७.६	२,४००.०	१,२३,८५७.६

फलफूल बाली	v 1 cost	v 2 cost	परिवर्तनीय लागत (Variable Cost)	स्थिर लागत (Fixed Cost)	कुल लागत (Total Cost)
चितवन	१,०७,३५९.५	१२,८८३.1	१,२०,२४२.६	२,३७५.०	१,२२,६१७.६
लिची					
पाल्पा	१,०८,०५७.९	१२,९६६.९	१,२१,०२४.८	२,४००.०	१,२३,४२४.८
कपिलबस्तु	१,१२,३५३.५	१३,४८२.४	१,२५,८३५.९	२,४००.०	१,२८,२३५.९
रौतहट	१,०८,९९९.९	१३,०८०.०	१,२२,०७९.९	२,४००.०	१,२४,४७९.९
सुनसरी	१,११,१४४.६	१३,३३७.४	१,२४,४८२.०	२,३५०.०	१,२६,८३२.०
धनकुटा	१,१२,४६७.७	१३,४९६.1	१,२५,९६३.८	२,३७५.०	१,२८,३३८.८
धनुषा	१,१०,७४६.०	१३,२८९.५	१,२४,०३५.५	२,४००.०	१,२६,४३५.५
बाँके	१,१०,६१८.०	१३,२७४.२	१,२३,८९२.२	२,४००.०	१,२६,२९२.२
कैलाली	१,०३,००३.२	१२,३६०.४	१,१५,३६३.५	२,४००.०	१,१७,७६३.५
सुर्खेत	१,०९,३१०.1	१३,११७.२	१,२२,४२७.३	२,४००.०	१,२४,८२७.३
स्याङजा	९५,९४७.५	११,५१३.७	१,०७,४६१.२	२,४००.०	१,०९,८६१.२
किवी					
दोलखा	३,१८,९२२.५	३८,२७०.७	३,५७,१९३.२	३,५००.०	३,६०,६९३.२
इलाम	३,१४,३७८.२	३७,७२५.४	३,५२,१०३.६	३,५२५.०	३,५५,६२८.६
मकवानपुर	३,१०,८४८.२	३७,३०१.८	३,४८,१४९.९	२,७५०.०	३,५०,८९९.९

फलफूल बाली	v 1 cost	v 2 cost	परिवर्तनीय लागत (Variable Cost)	स्थिर लागत (Fixed Cost)	कुल लागत (Total Cost)
धादिङ्ग	३,१३,३०४.०	३७,५९६.५	३,५०,९००.५	२,५००.०	३,५३,४००.५
पर्वत	३,५६,९१६.६	४२,८३०.०	३,९९,७४६.६	२,५५०.०	४,०२,२९६.६
लमजुङ्ग	३,०७,६९५.०	३६,९२३.४	३,४४,६१८.४	२,३००.०	३,४६,९१८.४
डडेलधुरा	३,०४,१३९.०	३६,४९६.७	३,४०,६३५.७	२,५५०.०	३,४३,१८५.७
केरा					
मोरङ	१,६१,०२३.८	१९,३२२.९	१,८०,३४६.७	२,०१०.०	१,८२,३५६.७
धादिङ्ग	१,५१,७०२.०	१८,२०४.२	१,६९,९०६.२	२,०२५.०	१,७१,९३१.२
बारा	१,४२,६५०.०	१७,११८.०	१,५९,७६८.०	२,०६५.०	१,६१,८३३.०
प्युठान	१,४९,२५८.८	१७,९११.१	१,६७,१६९.९	२,०१०.०	१,६९,१७९.९
दाङ	१,४५,५८४.२	१७,४७०.१	१,६३,०५४.३	२,०७५.०	१,६५,१२९.३
बर्दिया	१,४६,१६२.२	१७,५३९.५	१,६३,७०१.७	२,०५०.०	१,६५,७५१.७
कागती					
पाल्पा	१,१५,३०२.१	१२,६८३.२	१,२७,९८५.३	२,०२५.०	१,३०,०१०.३
काभ्रे	१,१४,२३९.६	१२,५६६.४	१,२६,८०६.०	२,०२५.०	१,२८,८३१.०
दैलेख	१,१६,४८९.०	१२,८१३.८	१,२९,३०२.८	२,०६५.०	१,३१,३६७.८

फलफूल बाली	v 1 cost	v 2 cost	परिवर्तनीय लागत (Variable Cost)	स्थिर लागत (Fixed Cost)	कुल लागत (Total Cost)
सुन्तला					
दार्चुला	९०,०५०.०	९,९०५.५	९९,९५५.५	२,१२५.०	१,०२,०८०.५
तनहु	९१,०७५.०	१०,०१८.३	१,०१,०९३.३	२,२००.०	१,०३,२९३.३
पाँचथर	९०,४६०.०	९,९५०.६	१,००,४१०.६	२,२५०.०	१,०२,६६०.६
डडेलधुरा	८८,६७०.०	९,७५३.७	९८,४२३.७	२,२५०.०	१,००,६७३.७
रोल्पा	८९,४५५.०	९,८४०.१	९९,२९५.१	२,२७५.०	१,०१,५७०.१
प्युठान	८६,८२०.०	९,५५०.२	९६,३७०.२	२,१२५.०	९८,४९५.२
चितवन	८८,८५०.०	९,७७३.५	९८,६२३.५	२,१००.०	१,००,७२३.५
लम्जुङ	९२,२८०.०	१०,१५०.८	१,०२,४३०.८	२,१२५.०	१,०४,५५५.८
डोटी	८६,८७५.०	९,५५६.३	९६,४३१.३	२,१२५.०	९८,५५६.३
इलाम	८६,८५०.०	९,५५३.५	९६,४०३.५	२,१२५.०	९८,५२८.५
भोजपुर	८५,९००.०	९,४४९.०	९५,३४९.०	२,१००.०	९७,४४९.०
अर्गाखाँची	८७,१००.०	९,५८१.०	९६,६८१.०	२,१२५.०	९८,८०६.०
जुनार					
सिन्धुली	८७,०१०.०	९,५७१.१	९६,५८१.१	२,०७५.०	९८,६५६.१
रामेछाप	८३,८००.०	९,२१८.०	९३,०१८.०	२,१२५.०	९५,१४३.०

फलफूल बाली	v 1 cost	v 2 cost	परिवर्तनीय लागत (Variable Cost)	स्थिर लागत (Fixed Cost)	कुल लागत (Total Cost)
गुल्मी	८५,७५०.०	९,४३२.५	९५,१८२.५	२,११५.०	९७,२९७.५
स्याउ					
जुम्ला	९७,०००.०	११,६४०.०	१,०८,६४०.०	२,१२५.०	१,१०,७६५.०
मुस्ताङ्ग	९०,६५०.०	१०,८७८.०	१,०१,५२८.०	२,१२५.०	१,०३,६५३.०
सोलुखुम्बु	९५,९१०.०	११,५०९.२	१,०७,४१९.२	२,१००.०	१,०९,५१९.२
हुम्ला	९२,८००.०	११,१३६.०	१,०३,९३६.०	२,१२५.०	१,०६,०६१.०
आँप					
डडेलधुरा	८४,१००.०	१०,०९२.०	९४,१९२.०	२,४००.०	९६,५९२.०
सिराहा	८६,१३९.१	१०,३३६.७	९६,४७५.८	२,४००.०	९८,८७५.८
झापा	८७,८७३.२	१०,५४४.८	९८,४१८.०	२,४२५.०	१,००,८४३.०
डोटी	८४,०२५.०	१०,०८३.०	९४,१०८.०	२,४५०.०	९६,५५८.०
मकवानपुर	८५,२६१.२	१०,२३१.३	९५,४९२.५	२,४२५.०	९७,९१७.५
उदयपुर	८५,०९६.७	१०,२११.६	९५,३०८.३	२,४५०.०	९७,७५८.३
दाङ्ग	८२,५५९.५	९,९०७.१	९२,४६६.६	२,४५०.०	९४,९१६.६
धनुषा	८५,३६१.३	१०,२४३.४	९५,६०४.७	२,४५०.०	९८,०५४.७
सर्लाही	८७,११७.४	१०,४५४.०	९७,५७१.४	२,४५०.०	१,००,०२१.४

फलफूल बाली	v 1 cost	v 2 cost	परिवर्तनीय लागत (Variable Cost)	स्थिर लागत (Fixed Cost)	कुल लागत (Total Cost)
चितवन	८३,५३४.५	१०,०२४.१	९३,५५८.६	२,४२५.०	९५,९८३.६
लिची					
पाल्पा	८९,१३४.५	१०,६९६.१	९९,८३०.६	२,४५०.०	१,०२,२८०.६
कपिलबस्तु	९०,१४८.५	१०,८१७.८	१,००,९६६.३	२,४५०.०	१,०३,४१६.३
रौतहट	८९,१३७.५	१०,६९६.५	९९,८३४.०	२,४५०.०	१,०२,२८४.०
सुनसरी	९१,७४६.५	११,००९.६	१,०२,७५६.१	२,४००.०	१,०५,१५६.१
धनकुटा	८९,४१४.३	१०,७२९.७	१,००,१४४.०	२,४२५.०	१,०२,५६९.०
धनुषा	९१,८३०.४	११,०१९.६	१,०२,८५०.०	२,४५०.०	१,०५,३००.०
बाँके	९१,५०८.०	१०,९८१.०	१,०२,४८९.०	२,४५०.०	१,०४,९३९.०
कैलाली	९२,१०१.३	११,०५२.२	१,०३,१५३.५	२,४५०.०	१,०५,६०३.५
सुर्खेत	८७,९७१.८	१०,५५६.६	९८,५२८.४	२,४५०.०	१,००,९७८.४
स्याङ्जा	७२,९५३.०	८,७५४.४	८१,७०७.४	२,४५०.०	८४,१५७.४
किवी					
दोलखा	१,१३,९३१.०	१३,६७१.७	१,२७,६०२.७	३,६७५.०	१,३१,२७७.७
इलाम	१,११,८०२.७	१३,४१६.३	१,२५,२१९.१	३,६९५.०	१,२८,९१४.१
मकवानपुर	१,११,३४४.२	१३,३६१.३	१,२४,७०५.५	२,७५०.०	१,२७,४५५.५

फलफूल बाली	v 1 cost	v 2 cost	परिवर्तनीय लागत (Variable Cost)	स्थिर लागत (Fixed Cost)	कुल लागत (Total Cost)
धादिङ्ग	११,५४१.९	१३,८४८.२	२५,३९०.१	२,५००.०	२७,८९०.१
पर्वत	१,२६,३१९.२	१५,१५८.३	१,४१,४७७.५	२,७००.०	१,४४,१७७.५
लमजुङ्ग	१,२२,९७७.०	१४,७५७.२	१,३७,७३४.२	२,४००.०	१,४०,१३४.२
डडेलधुरा	१,१३,७४५.५	१३,६४९.५	१,२७,३९५.०	२,६५०.०	१,३०,०४५.०
केरा					
मोरङ	१,१४,२०१.६	१३,७०४.२	१,२७,९०५.८	२,१६०.०	१,३०,०६५.८
धादिङ्ग	१,०९,४०१.५	१३,१२८.२	१,२२,५२९.७	२,१२५.०	१,२४,६५४.७
बारा	९६,६५१.०	११,५९८.१	१,०८,२४९.१	२,१६५.०	१,१०,४१४.१
प्युठान	१,००,५५०.४	१२,०६६.०	१,१२,६१६.४	२,०६०.०	१,१४,६७६.४
दाङ	१,०७,०२७.२	१२,८४३.३	१,१९,८७०.४	२,१२५.०	१,२१,९९५.४
बर्दिया	९७,६७०.२	११,७२०.४	१,०९,३९०.७	२,१००.०	१,११,४९०.७
कागती					
पाल्पा	८४,६५०.०	९,३११.५	९३,९६१.५	२,०२५.०	९५,९८६.५
काभ्रे	८१,७५०.०	८,९९२.५	९०,७४२.५	२,१२५.०	९२,८६७.५
दैलेख	८२,८५०.०	९,११३.५	९१,९६३.५	२,११५.०	९४,०७८.५

बाली तथा पशुपन्छी बीमा व्यवसायलाई प्रवर्द्धन गर्नको लागि छनौट भएका जिल्ला तथा बीमा कम्पनीहरु

क्र.सं.	छनौट भएका बीमा कम्पनीहरु	छनौट भएका जिल्लाहरु				संख्या
१	श्री नेपाल इन्स्योरेन्स कं.लि.	दार्चुला	बैतडी	डडेलधुरा	कञ्चनपुर	४
२	श्री राष्ट्रिय बीमा कम्पनी लि.	बझाङ्ग	डोटी	कैलाली		३
३	श्री युनाईटेड ई.कं. (नेपाल) लि.	हुम्ला	बाजुरा	अछाम		३
४	श्री एभरेष्ट इन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	कालिकोट	दैलेख	सुर्खेत	बर्दिया	४
५	श्री सगरमाथा इन्स्योरेन्स कं.लि.	मुगु	जाजरकोट	जुम्ला		३
६	श्री एन एल जी इन्स्योरेन्स कं.लि.	डोल्पा	पश्चिम रुकुम	सल्यान	बाँके	४
७	श्री प्रभु इन्स्योरेन्स लिमिटेड	मुस्ताङ्ग	म्याग्दी	बाग्लुङ्ग	स्याङ्गजा	४
८	श्री सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स लिमिटेड	मनाङ्ग	कास्की	पाल्पा	रुपन्देही	४
९	श्री प्रुडेन्सियल ई.कम्पनी लिमिटेड	गोरखा	लमजुङ्ग	तनँहु	परासी	४
१०	श्री शिखर इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	चितवन	मकवानपुर	धादिङ्ग	नुवाकोट	४
११	श्री हिमालयन जनरल ईन्स्योरेन्स कं.लि.	सिन्धुपाल्चोक	काभ्रेपलाञ्चोक	ललितपुर	बारा	४
१२	श्री प्रिमियर ई.कम्पनी (नेपाल) लि.	दोलखा	रामेछाप	सिन्धुली	सर्लाही	४
१३	श्री आइएमई जनरल इन्स्योरेन्स लि.	सोलुखुम्बु	ओखल्ढुङ्गा	महोत्तरी	धनुषा	४
१४	श्री लुम्बिनी जनरल इ.कम्पनी लि.	संखुवासभा	भोजपुर	खोटाङ्ग	उदयपुर	४

क्र.सं.	छनौट भएका बीमा कम्पनीहरु	छनौट भएका जिल्लाहरु				संख्या
१५	श्री नेको इन्सुरेन्स लि.	ताप्लेजुङ्ग	पाँचथर	इलाम	झापा	४
१६	श्री दि ओरिएण्टल ई.कम्पनी लिमिटेड	धनकुटा	सुनसरी	तेह्रथुम	सप्तरी	४
१७	श्री नेशनल ईन्स्योरेन्स कम्पनी लि.	रोल्पा	प्युठान	दाङ्ग	अर्घाखाँची	४
१८	श्री सानिमा जनरल इन्स्योरेन्स क. लि.	कपिलवस्तु	नवलपुर	मोरङ्ग		३
१९	श्री जनरल इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	रसुवा	सिरहा	पर्सा		३
२०	श्री अजोड इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड	गुल्मी	पर्वत	पूर्वी रुकुम	रौतहट	४
						७३

बाली तथा पशुपन्छी बीमामा दाबी विवाद सम्बन्धी हेर्ने निकाय

बाली तथा पशुपन्छी बीमामा दाबी तथा अन्य विवाद उत्पन्न भएमा बीमा गरेको बीमालेखको प्रतिलिपी सहित ६० दिन भित्र बीमा समिति, कुपन्डोल, ललितपुरको ठेगानामा निवेदन दिई विवाद समाधान गर्न सकिने व्यवस्था छ ।

बाली तथा पशुपन्छी बीमा गर्ने कम्पनी, तोकिएको जिल्ला र सम्पर्क व्यक्तिहरुको नाम र सम्पर्क नम्बर

क्र. सं.	बीमा कम्पनी	तोकिएको जिल्ला	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नं.	इमेल
१	युनाइटेड इ.कं.लि.	हुम्ला बाजुरा अछाम	श्री जापनाकुमारी सिंह शाही श्री जापनाकुमारी सिंह शाही श्री प्रेमराज रेग्मी	९८६९५०६१२९ ९८६९०२०५०७ ९८६८४४७६१९	uic@mail.com.np
२	एभरेष्ट इ.कं.लि.	कालिकोट बर्दिया सुर्खेत दैलेख	श्री भुपेन्द्र बम श्री राजु श्रेष्ठ श्री गणेश बहादुर वली श्री रामबहादुर थापामगर	९८४८०६३९२३ ९८६०००५१८४ ९८४८१०४९५८ ९८१८५०८६२७	info@eic.com.np
३	सगरमाथा इ.कं.लि.	जाजरकोट मुगु जुम्ला	श्री चाँगुनारायण विष्ट श्री तिलक बहादुर शाही श्री लोकेन्द्र न्यौपाने	९८४८२०९८९५ ९८६८३९५६३२ ९८५८०३१९२०	info@sagarmathainsurance.com.np
४	एन.एल.जी. इ.कं.लि.	सल्यान डोल्पा पश्चिम रुकुम बाँके	श्री विमर्श प्रधान श्री चरन कुमार डि.सी. श्री रेशम कु. बस्नेत श्री शुशील कुमार श्रेष्ठ	९८५१११५७०६ ९७४८०९९११६ ९८१६५६२८१६ ०८१ ४१५१६३	info@nlgi.com.np
५	नेशनल इ.कं.लि.	प्युठान रोल्पा	श्री सुनिल पोखेल श्री जनकराज ओली	९८५८०४०१६६ ९८५८०४०१६७	info@nicnepal.com

क्र. सं.	बीमा कम्पनी	तोकिएको जिल्ला	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नं.	इमेल
		दाङ्ग अर्घाखाची	श्री सन्जय कुमार श्री सरोज कुमार खडका	९८५८०२६५५३ ९८६७७६३८०५	
६	ओरिएण्टल इ.कं.लि.	तेह्रथुम धनकुटा सुनसरी सप्तरी	श्री अर्जुन ढुंगाना श्री अर्जुन ढुंगाना श्री सन्तोष मण्डल श्री गणेश श्रेष्ठ	९८५२०५३२०० ९८५२०५३२०० ९८५२०२९९०३ ९८५२०२७८८१	oriental@wlink.com.np
७	हिमालयन जनरल इ.कं.लि.	सिन्धुपाल्चोक काभ्रेपलान्चोक ललितपुर बारा	श्री निराजन श्रेष्ठ श्री उमेश प्रधान श्री अन्जु श्रेष्ठ श्री शंकर पौडेल	९८४१९८९०५० ९८५११८५८११ ९८४१३७८१७२ ९८६५०४७६९१	ktm@hgi.com.np
८	प्रिमियर इ.कं.लि.	दोलखा सर्लाही सिन्धुली रामेछाप	श्री कल्याण प्रसाद भण्डारी श्री रमेश तिमिल्सीना श्री मोतिलाल यादव श्री भुपेन्द्र पराजुली	९८४१८४२००४ ९८४४०३२७८१ ९८४२६४७०५९ ९८१५०३५३४०	premier@picl.com.np
९	शिखर इ.कं.लि.	चितवन चितवन मकवानपुर मकवानपुर	श्री चन्द्रमणि शर्मा श्री ईश्वर अधिकारी श्री प्रमोद पोखरेल श्री जय प्रसाद सुवेदी	९८०१०६४११७ ९८४५११३१८३ ९८०१०६७१६९ ९८०१२३५११२	shikharins@mos.com.np

क्र. सं.	बीमा कम्पनी	तोकिएको जिल्ला	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नं.	इमेल
		नुवाकोट नुवाकोट धादिङ्ग धादिङ्ग	श्री महेश्वर भुरतेल श्री सुरेन्द्र राई श्री सिताराम अर्याल श्री राजकुमार आले	९८६५७१३९०३ ९८४९८५३८१७ ९८५१०६७२७६ ९८४६७५६७०९	
१०	आई. एम. ई. जनरल इ.कं.लि.	धनुषा महोत्तरी ओखलढुङ्गा सोलुखुम्बु	श्री अर्जुन कु. पौडेल श्री झपेन्द्र घिमिरे श्री खुर हरि दाहाल श्री खगेन्द्र वन	९८५४०२०९५३ ९८४१५२२१२५ ९८४११४१२०१ ९८१५७६०२३८	info@lginepal.com
११	नेपाल इ.कं.लि.	दार्चुला वैतडी डडेलधुरा कञ्चनपुर	श्री महेन्द्र बोहोरा श्री महादेव अवस्थी श्री सागर बम श्री प्रितिमी सुवेदी	९८६५९८३३४२ ९८४८७७३१८२ ९८४९६७२४५२ ९८६८४०४२८९	nic@nepalinsurance.com.np
१२	सिद्धार्थ इ.कं.लि.	रुपन्देही पाल्पा कास्की मनाङ्ग	श्री गौतम कुमार सापकोटा श्री गणेश पन्थी श्री नवराज पौडेल श्री रामचन्द्र दवाडी	९८५७०५६३०० ९८५७०६५४३२ ९८५६०८२१३८ ९८५६०४६६८९	info@siddhartha.com

क्र. सं.	बीमा कम्पनी	तोकिएको जिल्ला	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नं.	इमेल
१३	लुम्बिनी जनरल इ.कं.लि.	संखुवासभा उदयपुर भोजपुर खोटाङ्ग	श्री दिपक पोखेल श्री सुदिप चौधरी श्री सन्तोष तिवारी श्री बाबुराम आचार्य	९८४२२१५५२० ९८५१२०६२७६ ९८५२०६२०७५ ९८५२८४६०६२	info@lgic.com.np
१४	प्रभु इ.कं.लि.	मुस्ताङ्ग म्याग्दी वालुङ्ग स्याङजा	श्री किरण थकाली श्री जुजुमान श्रेष्ठ श्री पर्वत कु. शाक्य श्री रञ्जित श्रेष्ठ	९८४७६४०९२३ ९८४९७४१८४२ ९८४७६५५०८१ ९८४९४१८४९४	info@prabhuinsurance.com
१५	प्रुडेन्सियल इ.कं.लि.	तनहु गोर्खा लमजुङ्ग नवलपरासी	श्री सुदिप अधिकारी श्री समिर श्रेष्ठ श्री कृष्णथापा श्री सुख सागर बरई	९८२३८०८७७० ९८१४१४०७२० ९८५६०४६३१८ ९८५७०२४८९०	prudential@wlink.com.np
१६	राष्ट्रिय बीमा इ.कं.लि.	कैलाली बझाङ्ग डोटी	श्री केशवराज पनेरु श्री काशीराम जोशी श्री डम्बर ओझा	९८४८१४८००० ९८४८४२१७७० ९८५७०२४८९०	info@rbcl.com.np

क्र. सं.	बीमा कम्पनी	तोकिएको जिल्ला	सम्पर्क व्यक्तिको नाम	सम्पर्क नं.	इमेल
१७	नेको इ.कं.लि.	ताप्लेजुङ्ग पाँचथर इलाम झापा-बिर्तामोड झापा-दमक	श्री सर्वज्ञ खतिवडा श्री चन्द्रप्रसाद बाँस्कोटा श्री मिलन सुवेदी श्री चिरन्जिबी थपलिया श्री गणेश बहादुर खत्री	९८०१८२१०८६ ९८६२१६०४८० ९८०१८२१०३२ ९८०१८२१०५३ ९८०१८२१०५६	info@necoinsurance.com.np
१८	श्री सानिमा जनरल इ.कं.लि.	मोरङ नवलपरासी कपिबस्तु	श्री रामकाजी पौडेल श्री नागेन्द्र साह श्री सहस राम तेली	९८०७००८३१२/ ९८४४४६६५४३ ९८४५४२२९१८ ९८४७०८२११२/ ९८२१३२८४२३	sanima@sanimageneral.com
१९	श्री अजोड इ.कं.लि.	गुल्मी पर्वत पूर्वी रुकुम रौतहट	श्री सन्तोष न्यौपाने श्री हरि सुवेदी श्री प्रकाश के.सी. श्री ओमराज निरौला	९८४७५७४१४४ ९८५६०४६७२८ ९८६४९८८२२५ ९८५५०४१४८४	info@ajodinsurance.com
२०	श्री जनरल इ.कं.लि.	रसुवा सिरहा पर्सा	श्री प्रल्हाद पाण्डे सुश्री मनिषा चौधरी श्री अजय श्रेष्ठ	९८४३०३७९९० ९८६२९६७६३५ ९८४५२५४५०८	info@generalinsurance.com.np

बाली तथा पशुपन्छी बीमा गर्ने बीमा कम्पनी र केन्द्रिय सम्पर्क व्यक्तिहरुको नाम र सम्पर्क नम्बर

क्र.सं.	बीमकको नाम	कर्मचारीको नाम	मोबाइल नम्बर
१	नेपाल इ.कं.लि.	श्री धीरेन्द्र बहादुर राजभण्डारी	९८४१४३८७३९
२	दि ओरियन्टल इ.कं.लि.	श्रीमती अरुण बज्राचार्य	९८५१२२३३५०
		श्री अर्जुन ढुङगाना	९८५२०५३२००
३	श्री नेशनल इ.कं.लि.	श्री आलोक जयसवाल	९८५५०२१४२६
		श्री उदयकुमार कर्ण	९८४९२२५६५६
४	हिमालयन जनरल इ.कं.लि.	श्री निरजमान सिंह प्रधान	९८५११११६९१
५	युनाइटेड इ.क. (नेपाल) लि.	श्री दीपक खत्री	९८४१८१०४३५
		श्री सन्तोष न्यौपाने	९८४१७३९७१८
६	प्रिमियर इ.क. (नेपाल) लि.	श्री विवेक सेढाईं	९८४००९९६५६
७	श्री एभरेष्ट इ.कं.लि.	श्री बच्चुराम खडका	९८५११२९८९६
		श्रीमती पूर्णशोभा श्रेष्ठ	९८२४०८९३०४
८	श्री नेको इ.कं.लि.	श्री विष्णु प्रसाद धिताल	९८४५०२२८६१
		श्री निवेदिता बस्नेत	९८५२०४९४४९
९	श्री सगरमाथा इ.कं.लि.	श्री विष्णु बहादुर अधिकारी	९८५१०८७८६०

क्र.सं.	बीमकको नाम	कर्मचारीको नाम	मोबाइल नम्बर
१०	श्री प्रभु इ.कं.लि.	श्री शिव प्रसाद खनाल	९८४९०६७५४५
		श्री प्रकाश अर्याल	९८५१०१५८४२
११	श्री आइएमई जनरल ई.कं.लि.	श्रीमती प्रतिभा मिश्र	९८४१३८९५८७
१२	प्रुडेन्सियल इ.कं.लि.	श्रीमती गीता प्याकुरेल	९८४१५९१८४८
१३	श्री शिखर इ.कं.लि.	श्री उदित प्रसाद काफ्ले	९८०११८५९२५
		श्री सार्थकराज पाण्डे	९८०१२३५१०२
१४	श्री लुम्बिनी जनरल इ.कं.लि.	श्री नवराज तिमिल्सेना	९८५५०५००८७
		श्री कुशब बराल	९८४३३२७३००
१५	सिद्धार्थ इ.कं.लि.	श्री सुबोध कर्मचार्य	९८५११२७८७३
		श्री नविन सुवेदी	९८५१२३३९७३
१६	श्री एनएलजी इ.कं.लि.	श्री समिर कुमार श्रेष्ठ	९८४२०४५९०५
१७	श्री राष्ट्रिय बीमा इ.कं.लि.	श्री दीपक खनाल	९८४१४५१४७३
		श्री हरि भट्ट	९८४८७२६८७३
१८	श्री सानिमा जनरल इ.कं.लि.	श्री हाङमा सुब्बा	९८५१००८३४१
		श्री राकेश श्रेष्ठ	९८४१९१९००६

क्र.सं.	बीमकको नाम	कर्मचारीको नाम	मोबाइल नम्बर
१९	श्री अजोड इ.कं.लि.	श्री दिपक पोखरेल श्री रमा बोहरा	९८५११२४८८९ ९८५१११०२४१
२०	श्री जनरल इ.कं.लि.	श्री रिना श्रेष्ठ श्री यमकला घिमिरे	९८६९२८२९२३ ९८६११४०१५९

बाली तथा पशुपन्छी बीमा सम्बन्धी महत्वपूर्ण जानकारी (सूचना) को स्रोत

बीमा समिति, कुपन्डोल, ललितपुर

फोन नं. ०१-५५२८६१८, ०१-५५३८७४३, ०१-५५२१०७९

फ्याक्स: ०१-५५२०११९

पैसा नलाग्ने फोन: १६६०-०१-५६७८९

वेभसाइट: www.bsib.org.np

ईमेल: info@bsib.org.np, bsib@wlink.com.np

...............................इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड

केन्द्रीय कार्यालय, ...

फोन नं. .... फ्याक्सः ....

ईमेल.............................

कफी खेती बीमालेख

अनुसूचीमा उल्लेखित प्रस्तावकबाट ....इन्स्योरेन्स कं लि. (यसपछि बीमक भनिएको) लाई प्राप्त प्रस्ताव, आवश्यक कागजात, विवरण र उद्घोषणमा उल्लेखित विषयमा सहमत भई स्वीकार गरिएको तथा बीमाशुल्क समेत प्राप्त भएकोले बीमा अवधि भित्र **कफी खेती (चेरी (उत्पादन) वा बोट वा दुबै)** मा बीमालेखको अधिनमा रही प्रस्तावलाई क्षतिपूर्ति रकम भुक्तानी गर्न बीमक मन्जुर गर्दछ ।

रक्षावरण गर्ने जोखिमहरु :

१) देहायको कुनै कारणबाट कफी खेतीमाहानीनोक्सानी भएमा अधिकतम् बीमाङ्क रकमको सिमा भित्र रही वास्तविक क्षतिको ९० प्रतिशत रकम भुक्तानी गरिनेछ :

(क) आगलागी, चट्याङ,

(ख) भूकम्प,

(ग) अधिक वर्षा/बाढी/डुवान/खडेरी/पहिरो/भूस्खलन

(घ) आँधिबेहरी/असिना/हिऊँ/तुसारो,

(ङ) आकस्मिक/दुर्घटनाजन्य बाह्य कारणहरु,

(च) रोगबाट हुने हानी-नोक्सानी

२) प्रस्तावकको दुर्घटनाको प्रतक्ष्य कारणबाट मृत्यु भएमा दुर्घटना मृत्यु सुविधा रु.२,००,०००।– (दुई लाख) भुक्तानी गरिनेछ ।

क्षतिपूर्ति नदिने अवस्थाहरु:

१) कफी खेती धनी वा निजको एकाघर परिवारका सदस्यको लापरवाहीको कारणले वा जानाजान मनोरञ्जनको उद्देश्यबाट वा रिसइवीपूर्ण व्यवहारको कारणबाट क्षति भएमा ।

२) कानुनी निकायको आदेशमा बीमा गरिएको कफी खेतीलाई नष्ट गर्नुपर्ने भएमा ।

३) युद्ध, अतिक्रमण, विदेशी सैन्य कारवाही, (युद्ध घोषणा भएको होस् वा नहोस्) गृहयुद्ध, राजद्रोह, क्रान्ति, सत्ताशविप्लव, सैनिक विद्रोहको कारणले हानी नोक्सानी भएमा ।

४) आणविक विकिरण वा आणविक इन्धनको ज्वलनपछि शेष रहेको बेकम्मा पदार्थबाट निस्कने रेडियोधर्मिता (स्वत:) जारी रहने अणुको विच्छेदनको ज्वलन समेतको सक्रियता संसर्गबाट प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपले हुन कुनै दुर्घटनाको कारणले हानी नोक्सानी भएमा ।

५) आणविक हातहतियारबाट उठेको वा सोसंग प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा संलग्न रहेको कारणबाट भएको दुर्घटनाको कारणले हानी नोक्सानी भएमा ।

६) कफी खेती भएको हानी नोक्सानी कारणबाट हुन गएको अन्य वा थप खर्च वा नोक्सानी ।

प्रस्तावकले पालना गर्नुपर्ने शर्तहरु :

१) कफीको बिरुवा रोपीसकेपछि मात्र बीमा गर्नु पर्नेछ। कफी खेती ८०० देखि २००० मिटर सम्मको उचाईमा छहारी भित्र गरेको हुनुपर्दछ ।

२) कफी बगैंचामा प्राविधिक रुपमा आवश्यक पर्ने छहारी, चिस्यान, मलजल एवं नियमित रुपमा बगैंचा व्यवस्थापन गनुपर्नेछ। साथै, सोको नियमित रुपमा अभिलेख राख्नु पर्छ। बीमा दावी गर्दा अनिवार्य रुपमा पेश गर्नु पर्नेछ ।

३) कफी रोपेकै वर्षबाट कफी खेतीको वीमा गर्न सकिनेछ। तर निम्न प्राविधिक पक्ष पुरा गरेर नयाँ विरुवा रोपण गरेको हुनुपर्नेछः-

क) रोपण गरिने विरुवा पोलीब्यागमा रोपेको कम्तिमा १ फिट अग्लो, शिशा कलम जत्रो मोटो, ६ जोडी पात भएको, १४ देखि १८ महिनाको, रोग/कीरा नलागेको स्वस्थ बेर्ना हुनुपर्नेछ।

ख) विरूवा लगाउनु भन्दा कम्तीमा एक महिना पहिला देखि रेखाङ्कन गरी ४५ से.मी. गहिरो ४५ से.मी. चौडा खाडल खन्नु पर्छ।

ग) विरुवा रोपण वर्षा सूरु भएपछि असार देखि श्रावण महिनासम्म गर्नुपर्नेछ। सिंचाईको सुविधा भएको ठाउँमा फागुन चैत्रमा पनि रोपण गर्न (सार्न) सकिने छ।

४) कफी खेतीमा कुनै रोग/किरा वा दुवै लागेमातत्काल आफ्नै खर्चमा उचित रेखदेख तथा उपचार गराउनु पर्नेछ। साथै, सोको प्रमाण सुरक्षित साथ राख्नु पर्छ रबीमा दाबीको अवस्थामा पेश गर्नु पर्नेछ।

५) बीमकले चाहेको जुनसुकै समयमा कफी खेती परीक्षण/निरीक्षण गर्न आउने बीमकको प्रतिनिधिलाई परीक्षण/निरीक्षण गर्न दिनु पर्नेछ।

६) बीमालेखमा तोकिए बमोजिमको शर्त अनुसार बीमा गरिएको बालीको उचित स्याहार सम्भार नगरेको अवस्थामा बीमकले बीमितलाई सात (७) दिनको लिखित सूचनादिई बीमालेख रद्द गर्न सक्नेछ।

७) कफी खेतीमा क्षति/हानी-नोक्सानी भएमा सोको ३ दिनभित्र बीमकलाई लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ। त्यस्तो जानकारी प्राप्त भएको ४८ घण्टाभित्र बीमकको प्रतिनिधिले क्षति/हानी-नोक्सानीको निरीक्षण गर्न सक्ने हुनाले सो अवधिसम्म क्षति/हानी-नोक्सानीको स्थानलाई यथा अवस्थामा राख्नु पर्नेछ। तर क्षति न्यूनीकरण गर्न चालिएको कदमलाई यस प्रावधानले कुनै बाधा पुऱ्याउने छैन।

८) यस बीमालेख अन्तर्गत कफी खेती (बोट/पाकेको चेरी) को क्षति भएको कारणबाट हुने अन्य वा थप खर्च वा हानी-नोक्सानीको दाबी गर्न पाइने छैन।

९) कफी खेती गरिने जग्गा भाडामा लिई प्रयोग गरिएको अवस्थामा जग्गा धनीसँग भएको सम्झौताको प्रमाण बीमा प्रस्ताव साथ पेश गर्नु पर्नेछ ।

१०) कफी खेतीको बीमा गर्न एउटै ब्लक वा क्लस्टरमा न्यूनतम ५०० बोटसम्म हुनु पर्नेछ ।

११) एक कृषकले एकै क्षेत्रफलमा लगाईएको कफी खेतीको आंशिक बीमा गर्न पाइनेछैन ।

१२) कानुन वमोजिम जग्गाको स्वामित्व स्वत: परिवर्तन हुने अवस्थामा बाहेक बीमितले आफ्नो कफी खेतीबिक्री गरेमा बीमालेख नामसारी गरी बीमालाई निरन्तरता दिन सकिनेछ ।

१३) प्रस्तावकले कफी खेतीमा हानी नोक्सानी भएको दुई (२) दिनभित्र बीमकलाई लिखित जानकारी दिनु पर्नेछ । त्यस्तो जानकारी प्राप्त भएको ४८ घण्टाभित्र बीमक वा बीमकको प्रतिनिधिले निरीक्षण गर्न सक्ने हुनाले सो अवधिसम्म हानी नोक्सानी भएको स्थानलाई सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

बीमाङ्क गणना तथा बीमा शुल्क :

१) बीमाङ्क* कायम गर्दा यस बीमालेखको अनुसूची २ मा उल्लेख भएअनुसार कफी खेती (बोटको वर्ष, उत्पादन दर, बोटको मुल्य, उत्पादनको मुल्य आधारमा निर्धारण गरिनेछ । यस बीमालेख अन्तर्गत उत्पादन (चेरी) वा बोट वा दुबैको बीमा गर्न सकिन्छ ।

कफी बोटको बीमाङ्क (I) = कफी बोटको संख्या X प्रतिबोट मूल्य

कफी उत्पादन (चेरी) को बीमाङ्क (II) = कफीबोटको संख्या X प्रति के.जी. मूल्य X कफी उत्पादन प्रति बोट

कफी बोट र उत्पादन (चेरी) को बीमाङ्क = I + II

ख) बीमा शुल्क बीमाङ्क रकमको पाँच (५) प्रतिशत दरले लाग्नेछ ।

ग) प्रस्तावकको दुर्घटना वापत बीमा शुल्क : रु. ०.५० प्रति हजार लाग्नेछ ।

२) कफी बीमा व्यक्तिगत साना किसान, कम्पनी वा किसान समूहले गर्न सक्नेछन् ।

* कायम बीमाङ्क रकम सम्बन्धित जिल्लाको राष्ट्रिय चिया तथा कफी विकास बोर्डको कार्यालय वा अन्य सरकारी निकायको कृषिसँग सम्वन्धित कार्यालयबाट प्रमाणित गराई बीमक समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

दाबी सम्बन्धी प्रकृया :

१) बीमितले तत्कालै सम्बन्धित बीमा कम्पनीलाई सात (७) दिन भित्र वा यथासक्य छिटो हुने गरी वा सो अवधिभित्र संभव नभएमा सोको कारण सहित संभव हुनासाथ देहायका कागजातहरु बीमक समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

   क) सक्कल बीमालेख

   ख) पूर्ण रुपले भरिएको दाबीफाराम,

   ग) स्थानीय निकायको कृषि सेवा शाखा वा कृषि ज्ञान केन्द्रबाट अनिवार्य रुपमा प्रमाणित प्रमाण-पत्र

   घ) बीमितले राखेको कफि खेती सम्बन्धी अध्यावधिक अभिलेखको प्रति,

   ङ) न.पा./गा.पा./वडा वा कम्तिमा सबभन्दा नजिकको दुई (२) जना छिमेकीको सर्जमिन मुचुल्का

   च) सहकारी वा Pulping centre बिक्री गरेको अभिलेखको प्रमाणीत प्रति,

२) बीमा अवधिभित्र कुल बीमाङ्कको ५ (पाँच) प्रतिशत भन्दा बढी क्षति भएमा मात्र बीमा दावी भुक्तानी गरिनेछ ।

३) बीमा अवधिभित्र बीमा गरिएको कफी खेती ८० प्रतिशत भन्दा बढी क्षति भएमा पूर्ण क्षति अनुसार दावी भुक्तानी गरिनेछ ।

४) बीमा अवधि भित्र बीमा दावी परेको क्षेत्रफललाई पुन: बीमामा समावेश गर्न पाईने छैन ।

परिभाषा

बीमित भन्नाले यसै बीमालेख अन्तर्गत बीमा गरिएको कफी खेतीको स्वामित्व भएको व्यक्ति वा संस्था सम्झनु पर्दछ ।

बीमित बाली भन्नाले यस बीमालेखको अनुसूचीमा जात, प्रकार र विवरण उल्लेख भएको कफी खेती सम्झनु पर्दछ ।

बीमाङ्क रकम भन्नाले बीमाको प्रस्ताव फारामको साथमा पेश भएको कफी खेती बीमाको मूल्य निर्धारण फाराममा लेखिएको घोषित मूल्य सम्झनु पर्दछ ।

प्राविधिक भन्नाले राष्ट्रिय कफी तथा कफी विकास बोर्डको कार्यालय वा मान्यता प्राप्त शिक्षण संस्थाबाट कृषि बिषयमा आधारभूत ज्ञान हासिल गरेको प्राविधिक व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।

बीमा अवधि भन्नाले यस बीमालेखको अनुसूचीमा उल्लेख भए अनुसार बीमा जोखिम स्वीकार गरिने बढीमा १ वर्ष सम्मको अवधिलाई सम्झनु पर्दछ ।

बाली हानी नोक्सानी प्रमाण-पत्र भन्नाले बीमकबाट मान्यता प्राप्त प्राविधिक वा राष्ट्रिय चिया तथा कफी विकास बोर्डको कार्यालयका प्राविधिकले बीमित बालीको हानी-नोक्सानी भएको भनि प्रमाणित गरी दिएको प्रमाणपत्र सम्झनु पर्दछ ।

दुर्घटना भन्नाले बाहिरी आँखाले स्पष्ट देख्न सकिने र साङ्घातिक माध्यमबाट हुने आकस्मिक घटना सम्झनु पर्दछ ।

ब्लक वा क्लस्टर भन्नाले व्यक्तिगत साना किसान वा किसान समूह वा कम्पनीले कफी खेती गरेको जोडिएको कफी रोपण क्षेत्र सम्झनु पर्दछ ।

अनुसूची २

Parameters for Coffee Crop Insurance

Age (yrs)	Cost incurred (Rs)	Cumulative cost (Rs)
0	185	185
1	125	310
2	115	425
3	135	560
4	145	705
5 and above	145	850

Age (yrs)	Organic Certified		Conventional	
	Production (kg/bush)	Price (Rs/kg)	Production (kg/bush)	Price (Rs/kg)
4 to 15	6		8	
16 to 30	8		10	
>31	7		9	

Price (Rs/kg) :As per the minimum price fixed by National Tea and Coffee Development Board for that year.

कफी खेती बीमालेख

कफी बीमा प्रस्तावकको नाम : नागरिकता नं. : ठेगाना : प्रदेश....................जिल्ला.................... महा/उपनगर/नगर/गा.पा..................... वडा नं...........टोल :................फोन नं................... इमेल.............................	बीमालेख नं : अभिकर्ताको नाम : कोड नं. :
(खुलाउनु पर्ने) जात : बीमा अवधि : प्रारम्भ मिति : समाप्ति मिति :	बीमालेख जारी समय : बीमालेख जारी मिति : बीमालेख जारी स्थान : नगदी रसिद जारी समय : नगदी रसिद जारी मिति : नगदी रसिद नं. :
कफी खेती लगाइएको स्थान : प्रदेश...................जिल्ला.................... महा/उपनगर/नगर/गा.पा..................... वडा नं...........टोल :................ कित्ता नं...........	बीमाङ्क रकम रु. : जम्मा बोट संख्या :

इच्छाईएको व्यक्तिको	कुल बीमाङ्क :	रु.
नाम थर :	कुल बीमा शुल्क :	रु. "क"
बीमित र इच्छाईएको व्यक्तिको बीचको नाता :	छुट : "क" को....... % (यदि भएमा) :	रु. "ख"
इच्छाईएको व्यक्तिको पिताको नाम :	(क - ख) छुट पछिको बीमा शुल्क :	रु. "ग"
इच्छाईएको व्यक्तिको माताको नाम :	"ग" को........प्रतिशतले हुन आउने अनुदान रकम :	रु. "घ"
सम्पर्क नं.: मोबाइल............... आवास :..................	(ग - घ) जम्मा	रु. "ङ"
समूह/संस्था/समिति/ऋण दिने बैङ्क तथा बित्तीय	टिकट दस्तुर :	रु. "च"
संस्थाको नाम :	बीमितले तिर्नुपर्ने बीमा शुल्क (ङ + च)	रु. "छ"
ठेगाना :	बीमितले दुर्घटना बीमा वापत तिर्नुपर्ने बीमा शुल्क :	रु. "ज"
फोन नं. :	बीमितले तिर्नुपर्ने जम्मा बीमाशुल्क : (छ + ज)	रु.

बीमालेख स्वीकार गर्ने अधिकार प्राप्त व्यक्तिको

हस्ताक्षर :

नाम :

पद :

मिति :

.... इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड
काठमाण्डौ, नेपाल

कफीखेती बीमा प्रस्ताव फाराम

१) कफी खेती प्रस्तावकको नाम :..

२) पुरा ठेगाना :
प्रदेश..........जिल्ला..............महा/उपनगर/नगर/गा.पा................
वडा नं................टोल :.................... फोन नं :................
इमेल............................

३) पेशा : ....

४) बीमाको किसिम : उत्पादन ( ) बोट ( ) उत्पादन र बोट ( )

५) तल उल्लिखित विवरण तालिकामा भर्नुहोस् :

क्र.सं.	जात	बोटको उमेर	क्षेत्रफल	जम्मा बोट संख्या	बीमा अवधि		जम्मा बीमाङ्क रकम
					देखि	सम्म	

७) कफी खेती लगाईएको स्थानको पूर्ण विवरण/ठेगाना :
प्रदेश .... जिल्ला .... महा/उपनगर/नगर/गा.पा. ....
वडा नं. .... टोल :.................... कित्ता नं. ....

८) कफी खेती तपाईको एकल स्वामित्व वा साझेदारीमा हो ? साझेदारीमा भए साझेदारको विवरण भर्नुहोस् :
प्रदेश..........जिल्ला..............महा/उपनगर/नगर/गा.पा................
वडा नं................टोल :.................... फोन नं :................
इमेल............................

९) तपाईले यस पूर्व गर्नु भएको कफी खेतीमा किरा वा रोग लागेको थियो ? यदि छ भने किरा वा रोगहरुको स्पष्ट विवरण दिनुहोस् :

....

१०) कृषिजन्य सुविधाहरु प्राप्त गर्नु भएको छ ? यदि छ भने त्यो कहाँबाट प्राप्त गर्नुभयो ?

....

११) यस पूर्व कफीखेती किरा वा रोग बाहेक अन्य कारण बाट हानी-नोक्सानी भएको थियो ? यदि छ भने निम्न विवरण भर्नुहोस् :

वर्ष	नोक्सानीको कारण	नोक्सान भएको परिमाण	प्राप्त रकम

१२) यस पूर्व कुनै बीमा कम्पनीमा कफीखेतीको बीमा भएको भए सो बीमा कम्पनीको नाम उल्लेख गर्नुहोस् । बीमा भएको भए कति बीमाङ्क बराबरको बीमा भएको हो ? उल्लेख गर्नुहोस्

बीमकको नाम	बीमाङ्क रकम	प्राप्त दाबी भुक्तानी रकम

१३) कुनै बैङ्क वा वित्त कम्पनी वा सहकारीले उक्त कफीखेतीमा लगानी गरेको छ ? छ भने, उक्त वैङ्क वा वित्त कम्पनी वा सहकारीको निम्न विवरण उल्लेख गर्नुहोस् :

नाम :..

ठेगाना :

प्रदेश...........जिल्ला..............महा/उपनगर/नगर/गा.पा................

वडा नं......... टोल :..................... फोन नं..................

इमेल.............................

लिएको ऋणको रकम : रु. .... (अक्षरमा) ....

म/हामी माथि उल्लिखित प्रश्नहरुको उत्तर सत्य भएको, कफी खेतीवारे यथार्थ ढङ्गले वर्णन गरिएको व्यहोरा प्रत्याभूत गर्दछौँ। मैले/हामीले बीमासँग सम्बन्धित कुनै पनि सूचना, विवरण वा तथ्य नलुकाएको र यही प्रस्ताव नै बीमक र म/हामी बीच हुने सम्झौताको आधार हुने कुरा घोषणा गर्दछौं।

प्रस्तावकको

सही :

नाम :

मिति :

................इन्स्योरेन्स कम्पनी लिमिटेड
काठमान्डौ, नेपाल

कृषि प्राविधिकको प्रमाणपत्र

(प्रस्ताव फारम साथ संलग्न हुनु पर्ने)

१) कफी खेती प्रस्तावकको नाम : ....

२) पुरा ठेगाना :
प्रदेश...........जिल्ला..............महा/उपनगर/नगर/गा.पा................
वडा नं......... टोल :..................... फोन नं..................
इमेल.............................

३) कफी खेती लगाइएको स्थानको विवरण/ठेगाना :
प्रदेश .... जिल्ला .... महा/उपनगर/नगर/गा.पा. ....
वडा नं. .... टोल :.................... कित्ता नं. ....

४) बीमाको लागि प्रस्तावित कफी खेतीको विवरण :

क्र.सं.	जात	क्षेत्रफल	बोटको मुल्य	बीमाङ्क रकम
क)				
ख)				

५) कफीखेती बीमा योग्य अवस्थामा छ ?

....

६) कफीखेती कुनै रोग वा किराबाट प्रभावित छ ? यदि छ भने विवरण दिनुहोस् ?

....

७) कफी खेतीको पूर्वाधारहरुको अवस्थामा सन्तोषजनक छ ?

....

८) कफी खेतीको उचित रेखदेख गरिएको छ ?

....

९) कफी खेतीको नजिकमा कुनै सरुवा वा सङ्क्रामक रोग फैलिएको छ ?

....

१०) उक्त कफी खेतीको जोखिमलाई स्वीकार्न नमिल्ने अरु कुनै जानकारी छ ? यदि छ भने त्यसको विवरण दिनुहोस् ।

....

११) तपाईं उक्त कफीखेतीको जोखिम स्वीकार गर्न कम्पनीलाई सुझाव दिन चाहनुहुन्छ ?

....

अनुसूचिमा उल्लिखित कफी खेतीको मैले ध्यानपूर्वक परीक्षण गरेँ । प्रस्तुत विवरण, मूल्य र उत्तरहरु मेरो जानकारीमा आएसम्म सही छन् भन्ने कुरा प्रमाणित गर्दछु ।

प्राविधिकको

नाम :

सही :

ठेगाना :

मिति :

फोन/मोबाईल नं. :